

Student, leerzame stage en/of bijverdienste?

Wordt veldwerker vleermuisonderzoek!

Onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluwen

Als vleermuisonderzoeker ga je meestal met anderen veldonderzoek doen naar objecten (bv huizen) die mogelijk in gebruik zijn door vleermuizen, om schade aan belangrijke verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden te voorkomen. Daarnaast voeren we het onderzoek naar gierzwaluwen voorafgaand vaak uit in de zomermaanden.

In de avond of nacht ga je, met een batlogger en zaklamp en soms met een warmtebeeldcamera op zoek naar vleermuizen in je plangebied. Vervolgens interpreteer je wat je ziet en hoort, zodat je niet alleen weet welke soorten aanwezig zijn, maar ook of ze het gebied gebruiken om te eten, paren, jongen groot brengen, overwinteren of als vliegroute. Van je bevinden maak je een korte rapportage. Met jou informatie kunnen we vervolgens zoeken naar een passende oplossing voor de vleermuizen in combinatie met de sloop- en bouwplannen.

Wat zoeken we?

Kennis of ervaring in het onderzoeken van vleermuizen is geen vereiste, maar we zoeken wel iemand die affiniteit heeft met de natuur en het doen van veldwerk.

- HBO werk- en denkniveau
- Van 15 mei tot 15 juli (en mogelijk ook van 15 augustus tot 15 september) minimaal 2 avonden en 1 nacht per week van 2 uur voor tot zonsopkomst of van zonsondergang tot 2 uur erna op de planlocatie aanwezig te zijn. (meer mag graag).
- Graag in bezit van rijbewijs B en eigen vervoer (geen eis)

Wat krijg je?

- Opleidingsbijeenkomsten om de kennis op te doen
- Begeleiding om als vleermuismedewerker aan de slag te gaan
- Werken in een doelgericht, open jong bedrijf met fijne collega's en gezelligheid
- een mooie en toekomstgerichte ervaring als ecooloog op je CV

Interesse?

Bel Koen op +316 39 80 33 59

Of mail: koen@ecologieconnect.nl

Onderzoek naar vleermuizen

Vleermuizen (Chiroptera) zijn nuttige insecteneters. Ze zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn bijlage IV en genieten hiermee zware bescherming op Europees niveau. Het is niet toegestaan deze dieren te doden, te vangen, te verstoren of in bezit te hebben.

In Nederland kennen we een 20-tal soort vleermuizen. De meest algemene soorten zijn:

- o gewone dwergvleermuis,
- o gewone grootoorvleermuis,
- o laatvlieger,
- o rosse vleermuis,
- o watervleermuis.

Door verstoring en verdwijning van verblijfplaatsen zijn vleermuizen flink in aantal afgenomen en zijn er soorten uit Nederland verdwenen. Vleermuizen zijn nacht actieve, vliegende zoogdieren en voeden zich met insecten. Om insecten te kunnen vangen en zich te oriënteren in het donker gebruiken vleermuizen echolocatie. Hierbij worden ultrasone geluiden uitgestoten en geluisterd naar de echo van deze geluiden om afstand tot bepaalde voorwerpen te bepalen. Deze geluiden zijn soort specifiek en kunnen met een Batdetector, beluisterd worden.

Afhankelijk van het type vleermuis zijn er verschillende wensen wat betreft hun verblijfplaats. Zo zijn er zomer-kraam- paar- en winterverblijfplaatsen.

Bij geplande sloop en isolatiewerkzaamheden is vooraf vaak vleermuisonderzoek nodig omdat de bestaande verblijven aangetast, vernietigd of minder geschikt kunnen worden. Vleermuizen hebben een jaarcyclus waarbinnen zij per seizoen op een andere manier gebruik kunnen maken van een gebied. Daardoor kan een vleermuisonderzoek tot 1 jaar in beslag nemen.

Het onderzoek wordt vooral uitgevoerd van half mei tot half juli en van half augustus tot eind september. Afhankelijk van het te onderzoeken gebied en van te verwachten vleermuizen worden er meestal in half mei/half juli 2 avondbezoeken en 1 ochtendbezoek gebracht en ook 2 avondbezoeken half augustus/half september. Hierbij wordt zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Het onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaamenstelling en gebiedsgebruik.

De voorzomerbezoeken worden uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven. Tijdens de nazomerronden ligt de nadruk op het in kaart brengen van balts- en paarlocaties en indicaties voor winterverblijven.

Het ochtendbezoek wordt uitgevoerd vanaf enkele uren voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Het avondbezoek wordt gestart iets voor zonsondergang tot enkele uren hierna. Vanwege de complexe levenswijze van vleermuizen en om het onderzoek kwalitatief te waarborgen is de onderzoeksmethode naar deze dieren vastgelegd in een onderzoeksprotocol. Dit vleermuisprotocol is opgesteld door een samenwerking tussen Netwerk Groene Bureaus, Dienst Landelijk Gebied, de Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur. Hierin staat vastgelegd voor welke soorten en functies, welke arbeidsinspanning geleverd dient te worden en onder welke omstandigheden om zodoende de kwaliteit van het onderzoek te kunnen garanderen.

Onderzoek naar gierzwaluwen

Gierzwaluwen (*Apus apus*) zijn extreem gespecialiseerd in hun vliegende levenswijze. De meeste gierzwaluwen landen eigenlijk alleen om te broeden, buiten deze periode kunnen ze maandenlang ononderbroken in vlucht blijven, zelfs niet om te eten of te slapen.

Gierzwaluwen planten zich maar één keer per jaar voort, tijdens hun verblijf in Europa. Eind april komen ze vanuit Afrika naar hier gevlogen. Het zijn echte zomergasten.

Ze nestelen vooral in gebouwen waar ze geschikte holtes kunnen vinden, bijvoorbeeld onder dakpannen of in gaten achter regenpijpen. Omdat ze moeilijk van de grond kunnen opstijgen hebben ze een sterke voorkeur voor hoge nestplaatsen met een ruime aan- en uitvliegroute, zo kunnen ze makkelijk in vlucht komen door zich eruit te laten vallen. Ze gebruiken het liefst elk jaar hetzelfde nest. Ook zijn het koloniebroeders: er zijn vaak meerdere nestplaatsen bij elkaar in de buurt

Het vrouwtje legt in mei of juni twee of drie eieren. Gedurende ongeveer twintig dagen wisselen mannetje en vrouwtje af om te broeden, en nadat de jonge gierzwaluwen uit het ei zijn gekomen zorgen hun ouders nog ongeveer 40 dagen voor ze. Bij slecht weer tijdens deze periode kunnen de ouders tot Frankrijk vliegen om voedsel te halen voor hun jongen. Deze gaan dan in een soort winterslaap waardoor ze een tijdje zonder eten kunnen. In juli beginnen de jongen uit te vliegen, en wordt het al snel tijd om op te trekken.

Gierzwaluwen zijn vooral goed te herkennen aan hun silhouet en geluid. Zowel mannetjes als vrouwtjes hebben een donkere lichaamskleur met een onopvallende lichtere vlek op hun keel. Het lichaam van een volgroeide gierzwaluw is slechts tot ongeveer 18 centimeters lang.

Hun zeer kenmerkende sikkelvormige vleugels hebben een spanwijdte van ongeveer 40 centimeters, en hun poten en snavel zijn opvallend kort. Je hoeft ze niet eens te kunnen zien om ze te herkennen: Hun typische scherpe krijsen verradt ze direct.

Voor de gierzwaluw zijn vooral geschikte nestplekken van belang: tegenwoordig worden nieuwe gebouwen beter geïsoleerd en worden veel oude gebouwen gerenoveerd, hierdoor komen gierzwaluwen helaas moeilijker aan de holtes en spleten die ze nodig hebben om te nestelen. Om het effect hiervan tegen te gaan zijn gierzwaluw nesten in Nederland jaarrond beschermd zodat ze jaar na jaar dezelfde plekken kunnen gebruiken. Ook worden er neststenen en nestkasten ingezet als vervanging voor gesloopte nestplekken.

Samen met je collega's loop je op de zomeravonden rond zonsondergang door een woonwijk te turen naar deze vogels en je zal zien hoe fascinerend mooi deze dieren door de straten gieren, terwijl je de jongen uit de nesten hoort roepen.

Met een "kick" van de waarneming maak je een foto van de nestlocatie en noteer je deze in je rapportage. Later bespreken we wat het leukste was de vleermuis, de gierzwaluw of de combinatie.

Voor informatie: